

ЗВЕРНЕННЯ

депутатів Дніпровської міської ради VIII скликання до Президента України щодо накладання вето на Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо реформування сфери містобудівної діяльності» та повернення його на доопрацювання до Верховної Ради України

Шановний пане Володимире!

Україна вже понад 300 днів веде запеклу героїчну боротьбу за свою незалежність, цілісність, можливість бути вільною державою вільних громадян, яка прагне європейських цінностей та принципів громадянського суспільства. Всі українці на чолі з Вами пліч-о-пліч стоять на захисті свободи та демократії як основних засад подальшого розвитку нашої державності.

Одним з найбільших здобутків України за часи незалежності є реформа децентралізації, яка базується на старовинних європейських принципах ефективного демократичного самоврядування. За оцінками провідних вчених, цивілізація XXI сторіччя – це цивілізація міст, де в розвиненому світі дружніх держав стираються кордони, а міста починають відігравати особливу роль фокусів тяжіння як в економічно-функціональному, так і в соціальному аспектах. Тому особливе значення здобуває саме розвинене та ефективне міське самоврядування, яке в Україні має славетну історію ще з часів упровадження Магдебурзького права у XIV сторіччі.

Прикро спостерігати за тим, як у той час, коли увага всієї світової спільноти прикута до України, деякі законотворчі ініціативи порушують принципи децентралізації та зводять нанівець здобутки реформування міського самоврядування в містобудуванні – ключовій галузі створення міського середовища, яка безпосередньо впливає на комфорт міст, їх привабливість та візуальну ідентифікацію. Саме таким чином можна оцінити Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо реформування сфери містобудівної діяльності», ухвалення якого відбулося 13.12.2022 Верховною Радою України.

Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо реформування сфери містобудівної діяльності» створюються ризики втрати контролю над забудовою міст з боку громадськості та органів місцевого самоврядування, суттєво порушуються авторські права архітекторів, водночас створюються умови для потенційних зловживань з боку нотаріусів, які не мають необхідної професійної підготовки для виконання функцій державних реєстраторів у сфері містобудівної діяльності, нівелюється роль містобудівної документації, адже невідповідність намірів забудови вимогам містобудівної документації не може бути підставою для відмови у наданні містобудівних умов та обмежень, а також багато іншого.

Прийнята редакція вищезазначеного Закону суперечить задекларованій меті законопроекту та потребує суттєвого доопрацювання. Чинною редакцією Закону знищується ідея електронної системи регулювання містобудування, оскільки відсутня відповідальність реєстраторів за невиконання чи порушення закону. Також цей Закон легалізує та стимулює самовільне будівництво, оскільки в разі визнання судом незаконності будівництва його вартість має бути відшкодована з місцевого бюджету. А незаконне будівництво, здійснене до набрання чинності цим Законом, легалізується. Монополізується допуск на ринок, а виключно державна функція контролю та нагляду за забудовниками передається приватним компаніям. Водночас Закон не містить передумов для запобігання ризикам зв'язків забудовника та контролюючої його будівництво компанії. Законом пропонується організація контролю за будівництвом на договірних засадах, що також несе в собі конфлікт інтересів та може впливати на виявлення можливих порушень будівельних норм та інших зловживань з боку забудовника. Натомість обмежуються можливості нагляду та контролю органів місцевого самоврядування, вводиться моніторинг, який забороняє доступ до об'єктів, фіксацію порушень та призупинення незаконного будівництва, створюється новий орган (Містобудівна палата) з широкими повноваженнями, які включають виключне право винесення вердиктів щодо правопорушень у містобудівній сфері, що саме по собі протирічить принципам децентралізації в країні та несе в собі явні корупційні ризики.

Окремі положення законопроекту не узгоджуються з нормами Конституції та законів України, а також не враховують правову позицію Конституційного Суду України, викладену у відповідних рішеннях.

Підсумовуючи вищезазначене, за відсутності у Законі передбачених Законом України «Про запобігання корупції» запобіжників (зокрема, порушення антикорупційних обмежень щодо запобігання конфлікту інтересів, корупційним та пов'язаним із корупцією правопорушенням) вважаємо, що деякі положення Закону можуть створити передумови для корупційних ризиків при здійсненні державного містобудівного контролю і нагляду та не сприятимуть прозорості в їх здійсненні.

Навіть сьогоднішнє законодавство у сфері будівництва не дозволяє прямо впливати на недобросовісних забудовників, яких достатньо у кожному з регіонів країни, зокрема знаковою є багаторічна боротьба з багатопверховими об'єктами самочинного будівництва у місті Дніпрі, розташованими по вул. Князя Володимира Великого, буд. 13 Б (згідно з рішенням суду право власності на багатопверхівку понад 13 поверхів визнано за Дніпровською міською територіальною громадою), просп. Олександра Поля, буд. 33 (за рішенням суду демонтовано), вул. Шевченка, буд. 5 (за рішенням суду самочинну прибудову демонтовано), вул. Набережній Перемоги, буд. 67 Д (за рішенням суду будівлю кафе демонтовано), вул. Набережній Перемоги, буд. 94 В (за рішенням суду демонтовано торговельно- виставковий комплекс),

вул. Бригадній, буд. 10 (самочинно переобладнане орендарем комунальне майно), по шосе Донецькому, буд. 170 (рішення суду про демонтаж газової заправки), вул. Набережній Заводській, буд. 78 (самочинні елінги у прибережній зоні), багатоповерхівки по вул. Міськдачі, буд. 11 А (є рішення суду про демонтаж самочинної забудови), вул. Січеславській Набережній, буд. 47 Д (рішенням суду встановлено самочинність будівництва культурно-оздоровчого молодіжного комплексу), та інші, стосовно яких тривають судові процеси.

Посли G7 наголосили, що під час реалізації реформи містобудування важливо зберегти повноваження місцевих громад, а не урізати права місцевого самоврядування, як це робить Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо реформування сфери містобудівної діяльності».

Також Комітетом Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування зауваження Національного агентства з питань запобігання корупції до законопроекту № 5655 були враховані не повністю.

Сам процес підготовки ініціативи був непрозорим. Від моменту ухвалення законопроекту в липні 2021 року опубліковано було лише пропозиції до другого читання станом на грудень 2021 року. Проте ще близько 200 поправок, які подані цього року, не набули публічності.

Асоціація міст України та ціла низка інших громадських організацій і засобів масової інформації вийшли із заявою про недоцільність прийняття Закону в існуючій редакції та його можливі пагубні наслідки для розвитку місцевого самоврядування в цілому і системи містобудування зокрема, а також обов'язкового врахування пропозицій громадськості, що були подані на розгляд профільного комітету Верховної Ради України.

Ураховуючи вищезазначене, Дніпровська міська рада закликає Вас, Володимире Олександровичу, як гаранта прав та свобод в Україні, відповідно до статті 106 Конституції України застосувати до Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо реформування сфери містобудівної діяльності» право вето з наступним поверненням цього Закону на доопрацювання до Верховної Ради України.

З повагою

Міський голова

Борис ФІЛАТОВ